

Rammeplan for skolefritidsordningen

i Ski kommune 2017–2020

Innledning

Skolefritidsordningen (SFO) er en del av skolens helhetlige læringsmiljø og skal bidra til å skape forutsigbarhet og trygghet for barna. SFO skal være en arena for lek og læring i trygge omgivelser for alle barn.

SFO skal være en arena hvor barna får brukt sine sosiale ferdigheter i praksis, og gjennom erfaringer og opplevelser sammen med andre få utvikle seg fysisk og psykisk.

Kvalitet i SFO betyr at alle barn og ansatte trives og har det bra og får utfolde seg i et trygt miljø. Dette krever at alle ansatte i SFO tar ansvar for å bygge gode relasjoner mellom voksne og barn og bidrar til å utvikle gode vennskap mellom barna.

Hensikten med rammeplanen er å gi felles føringer for SFO. Rammeplanen definerer overordnede mål og verdier, strukturelle forhold og hvordan samarbeid med skole og hjem skal skje. Rammeplanen definerer videre felles aktivitetsområder og mål som skal konkretiseres og tilpasses lokale forhold.

I rammeplanen blir opplæringsdelen av skolens virksomhet kalt skole, mens skolefritidsordningen kalles SFO.

Overordnede mål og verdigrunnlag

Gjennom opplæringen i skolen skal barna tilegne seg verdier som gir retning for deres livsutfoldelse, og de skal forberedes til å bli kloke og handlekraftige samfunnsborgere nå og i fremtiden. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Dette arbeidet skal videreføres i SFO.

Barna skal oppleve felles holdninger og verdier hos de ansatte, og det skal arbeides systematisk og reflektert for et godt SFO-tilbud. Barna skal møte tydelige forventninger som er felles for skole og SFO. De ansatte er rollemodeller for barna og har et særlig ansvar for at SFOs verdigrunnlag etterleves i praksis.

SFO skal være preget av stimulerende, lærerike og mangfoldige tilbud av fritidsaktiviteter. I SFO skal det også være rom for ettertanke og ro etter endt skoledag. Barna skal møte tilstedeværende og støttende voksne som gir omsorg, trivsel og trygghet i et inkluderende miljø med gode rutiner og trygge rammer. De ansatte skal bidra til gode relasjoner og vennskap mellom barna.

SFO skal arbeide kontinuerlig med barnas psykososiale miljø, jf. opplæringsloven § 9a. Det betyr at de ansatte skal sikre at barna har det bra på SFO, i et miljø som bidrar til god helse, trivsel og læring, trygghet og sosial tilhørighet. Ved mistanke om eller melding om krenkelses, har de ansatte i SFO plikt til å handle. Det er hvert barns opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for handlingsplikten.

SFO skal bidra til god psykisk helse og livsmestring. Gjennom medvirkning, inkludering og med leken som grunnlag for læring og utvikling, vil barna utvikle sosial kompetanse og slik kunne inngå i gode relasjoner med andre.

Utvikling av sosial kompetanse

Å være sosialt kompetent dreier seg om å mestre og tilpasse seg ulike miljøer med sosiale verdier, krav og normer. SFO skal bidra til utvikling av sosial kompetanse ved å utvikle barnas evne til empati, samarbeid, selvheldelse, selvkontroll og ansvarlighet. Sosial kompetanse skal bygges via lek og samvær med andre barn, med voksne som er til stede og støtter og veileder barna.

Gjennom utvikling av sosiale ferdigheter vil barna bli selvstendige og trygge slik at de kan forholde seg til andres forventninger og tilpasse seg andres væremåte. Dette gir mulighet til å utvikle positive relasjoner til andre barn og voksne gjennom forståelse av felles normer og sosiale regler.

Medvirkning og inkludering

Prinsippet om barns medvirkning er nedfelt i FNs barnekonvensjon. Aktivitetene i SFO skal planlegges og organiseres slik at det gis mulighet for barns medvirkning. Barnas stemme skal bli hørt i daglige aktiviteter og når ukeplaner utarbeides. Reell medvirkning forutsetter gode relasjoner og god kommunikasjon mellom barn og ansatte.

SFO skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Aktiviteter i regi av SFO skal være åpne for alle barn. Tilbudene skal tilrettelegges ut fra barnas alder, interesser og funksjonsnivå. SFO skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.

Lek som grunnlag for læring og utvikling

Leken er helt sentral for barns psykiske og motoriske utvikling samtidig som den har en egenverdi. Gjennom lek og aktivitet utvikler barna sosial kompetanse, grov- og finmotorikk, kreativitet og grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving, regning, digitale ferdigheter og kunne uttrykke seg muntlig. Aktivitetene i SFO skal planlegges slik at de gir barna meningsfulle opplevelser som stimulerer til læring og utvikling.

SFO skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring og for språklig samhandling.

Leken har en spesiell rolle i SFOs arbeid med det psykososiale miljøet gjennom felles opplevelser, medbestemmelse, inkludering, konflikthåndtering, mestring av lek og spill, og øvelse i å følge regler.

SFO er barnas fritid før og etter skolen, og det skal derfor være en god balanse mellom barnas frie lek og styrte aktiviteter, inne og ute.

Strukturelle forhold

SFO skal baseres på gjeldende føringer i lov- og regelverk, både når det gjelder innhold, organisering og bemanning. Innholdet i SFO skal være strukturert og forutsigbart for barn og foresatte.

Lover og regler for SFO

I opplæringsloven § 13-7 står det at kommunen skal gi et tilbud før og etter skoletid på 1.-4. trinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. trinn. I Ski kommune gis tilbudet i henhold til kommunens til enhver tid gjeldende vedtekter.

I følge opplæringsloven § 9a–1 gjelder kravene til skolemiljø også for SFO. Det betyr at alle barn i SFO har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring, og at kravet til skolens systematiske arbeid med å fremme et godt psykososialt miljø også gjelder for SFO.

I opplæringsloven § 13-7 står det: "*Skolefritidsordninga skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areal, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.*"

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler gjelder også for SFO.

I tillegg gjelder kommunens vedtekter for SFO.

Innhold og planer

De tre aktivitetsområdene i SFO er:

- Fysisk aktivitet og helse
- Natur, miljø og friluftsliv
- Kultur, teknologi og kreativitet

Med utgangspunkt i rammeplanen skal hver SFO utarbeide en årsplan. Årsplanen følger skoleåret og skal være klar innen høstferien hvert år. Årsplanen skal vise hvordan SFO jobber med de tre aktivitetsområdene og skal så langt som mulig tematisk henge sammen med skolens årsplaner slik at barna opplever sammenheng i aktivitetene på skolen og i SFO.

Hver uke skal alle de tre aktivitetsområdene være representert gjennom ulike aktivitetstilbud. Dette skal konkretiseres i ukeplaner som beskriver hvilke aktiviteter som tilbys og når de gjennomføres, slik at SFO-dagen blir forutsigbar for barn og foresatte. Kommunens SFO-er skal så langt det er mulig samarbeide om å lage et enhetlig og godt aktivitetstilbud.

Årsplan og ukeplaner skal gjøres tilgjengelig digitalt.

Organisering

Kommunen eier og driver SFO ved alle barneskoler i kommunen og på skoler for barn med særskilte behov. Rektor ved den enkelte skole er ansvarlig for SFO.

Rektor har ansvar for at skolen og SFO har rutiner, organisering og aktiviteter som fremmer en god overgang fra barnehage til skole. SFO er første møte med skolen for mange skolestartere. Forutsigbarhet og trygghet før skoleåret begynner er spesielt viktig for disse barna.

Det skal legges til rette for at alle barna i SFO har felles tid til å bygge vennskap og relasjoner. For å sikre dette, er det viktig å minimere avbrudd i barnas lek og muliggjøre felles aktiviteter. Barna får rom for lek, med god støtte og veiledning fra de ansatte.

Bemanning og kompetanse

Bemanning og kompetanse er viktige faktorer som påvirker kvaliteten i SFO. Bemanningen skal være forsvarlig og i tråd med kommunens vedtekter.

For å sikre et godt tilbud er kompetanseutvikling for de ansatte viktig. Rektor skal sørge for et nært samarbeid mellom skole og SFO og har ansvar for å involvere de SFO-ansatte i kompetanseutviklingstiltak sammen med lærerne når dette tematisk er fornuftig.

Samarbeid om barna i SFO

Et godt samarbeid mellom skole og SFO og mellom SFO og hjemmet bidrar til trygghet og sammenheng i barnas hverdag.

Samarbeid mellom skole og SFO

Retor skal sørge for et godt læringsmiljø for barna og skape en opplevelse av helhet og sammenheng gjennom dagen. Aktivitetene i SFO skal så langt som mulig henge sammen med det barna lærer på skolen. Det skjer gjennom god informasjonsflyt og dialog.

For å sikre et godt tilbud må de ansatte i SFO gis ansvar og kompetanse slik at jobben kjennes meningsfull. Rektor skal sørge for et nært samarbeid mellom ansatte i skole og SFO og tilrettelegge for felles kompetanseutvikling og sosiale arenaer.

SFO skal delta på samarbeidsmøter og ansvarsgruppe for barn med særskilte behov slik at SFO kan tilrettelegge for disse barna.

Samarbeid mellom SFO og hjemmet

Innholdet i SFO skal utformes i samarbeid med barn og foresatte. Opplevelsen av kvalitet i SFO-tilbudet henger sammen med hva slags informasjon barn og foresatte får, og hvilke forventninger de har til tilbudet. Forventningsavklaring og dialog er et viktig ledd i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Forventningsavklaring skal skje gjennom god informasjon om hva ordningen kan tilby og hva som kreves av de foresatte, samt gjensidig dialog om utformingen av tilbudet.

SFO skal sørge for at årsplan og ukeplaner er tilgjengelig slik at barn og foresatte får god og jevnlig informasjon om aktivitetstilbudet.

SFO skal delta på minimum ett foreldremøte i året.

Kvalitetsoppfølging

Det skal gjennomføres jevnlig brukerundersøkelser for foresatte med barn i SFO for å kartlegge foresattes grad av tilfredshet med det tilbudet den enkelte SFO gir. Rektor har ansvar for å følge opp resultatene i brukerundersøkelsen.

Kommunen skal arbeide systematisk med utvikling og evaluering av kvalitet i SFO. I tilstandsrapporten skal hver SFO rapportere på målene under hvert aktivitetsområde i rammeplanen. De ansatte og barna i SFO skal involveres i evalueringen.

Aktivitetsområder i SFO

Leken og aktivitetene skal i så stor grad som mulig ta utgangspunkt i barnas behov og forutsetninger. Aktivitetene skal være varierte og tilpasset slik at alle barn kan delta, også de med særskilte behov. Barna kan velge hva de ønsker ut fra interesser og motivasjon.

Fysisk aktivitet og helse

SFO skal være en arena hvor det legges til rette for daglig fysisk aktivitet for god helse. Fysisk aktivitet fremmer barnas konsentrasjonsevne, motorikk, mestringsfølelse, selvtillit og psykiske helse. God psykisk helse er også avhengig av sosiale ferdigheter og gode vennskap. Aktiviteter innenfor

dette området kan være felles måltider, dans, hinderløyper, ballaktiviteter, ski, skøyter, bevegelsesleker og andre aktiviteter der barn er i bevegelse.

Mål: <ul style="list-style-type: none"> • Alle barn opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt • Alle barn videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse og koordinasjon • Alle barn får mulighet til å utvikle gode vennskap • Felles måltider skal være ernæringsmessig gode og fungerer som en læringsarena for sosiale ferdigheter	Tiltak: <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i SFO støtter og utfordrer barna til variert kroppslig aktivitet og anerkjenner barnas mestring • Ansatte i SFO gir barna mulighet til variert og utfordrende bevegelse ute og inne, gjennom fri lek, organisert lek og idrettsaktiviteter • Ansatte i SFO bidrar til at barna utvikler gode vennskap • Ansatte i SFO legger til rette for et felles måltid hver dag
---	---

Natur, miljø og friluftsliv

Lek og aktiviteter i naturen skal gi barna mulighet til å reflektere, bruke sansene, gjenkjenne og beskrive naturen og noen av dens kjennetegn. SFO skal benytte nærmiljø og nærområder, slik at barna blir kjent med naturen og mulighetene for friluftsliv i nærområdet. Aktiviteter innenfor dette området kan være turer, utespising, utforske planter og dyr, gjenvinning, eksperimenter og andre aktiviteter der barna får opplevelser med natur og miljø.

Mål: <ul style="list-style-type: none"> • Alle barn opplever mestring og glede ved å være ute i naturen • Alle barn lærer hvordan de kan ta vare på naturen • Alle barn får gode opplevelser med friluftsliv tilpasset årstidene • Alle barn får mulighet til undring, refleksjon og utforskning av ulike fenomener i naturen	Tiltak: <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i SFO legger til rette for at barna kan få gode naturopplevelser • Ansatte i SFO legger til rette for at barna kan bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring • Ansatte i SFO legger til rette for at barna kan utforske og eksperimentere med naturfenomener
---	---

Kultur, teknologi og kreativitet

SFO skal stimulere til bruk av fantasi og kreativitet og skape rom for fellesskap og estetiske opplevelser. Barna skal få benytte forskjellige metoder og verktøy for å skape og oppleve kunst og kultur, inkludert digitale verktøy. Det skal legges til rette for kreative aktiviteter i forbindelse med kulturelle begivenheter, som høytider og merkedager. Aktiviteter innenfor dette området kan være koding, animasjon, matlaging, tegning og maling, forming, musikk, dans, drama, spill, lesing, film og foto og andre aktiviteter som stimulerer barnas kreativitet.

Mål: <ul style="list-style-type: none"> • Alle barn tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • Alle barn møter et mangfold av kulturelle uttrykksformer	Tiltak: <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i SFO legger til rette for at barna kan utforske og eksperimentere med teknologi
--	---

- Alle barn får arbeide med kulturuttrykk ved bruk av ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi
- Alle barn deltar i kulturopplevelser sammen med andre

- Ansatte i SFO legger til rette for at barna kan få opplevelser knyttet til kultur, teknologi og kreativitet
- Ansatte i SFO legger til rette for at barna får mulighet til å uttrykke seg kreativt